

Svenskspråkig fostran och undervisning

I. Kuvaus toiminnasta

Inom resultatområdet för svenskspråkig fostran och undervisning följs riktlinjerna i de finskspråkiga avtalen och därför lyfts endast de svenskspråkiga särbehoven fram inom varje verksamhetsområde. Det svenskspråkiga resultatområdet täcker småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning samt den fria utbildningen. De valda åtgärderna är viktiga och prioriterade inom svenskspråkig fostran och undervisning.

Svenskspråkig småbarnspedagogik består av både kommunal och privat produktion. Servicebehovet finns i centrum eftersom de svenskspråkiga skolorna betjänar också kranskommunernas elever. En strategisk linjedragning är att förskoleundervisningen sker i kommunal regi i anslutning till skolorna. Under verksamhetsåret 2024–2025 sker Cygnaeus förskoleundervisning i Cygnaeus daghem i Hallis.

Den grundläggande utbildningen sker i följande enheter: Cygnaeus skola/Braheskolan, Sirkkala skola och i S:t Olofsskolan. Av de 1304 elever som finns inom grundläggande utbildning har 8,1 % av eleverna särskilt stöd och 14,1% intensifierat stöd.

Katedralskolan erbjuder nationellt sett högklassig gymnasieutbildning. Åbo svenska arbetarinstitut erbjuder i växelverkan med närskapet efterfrågebaserad vuxenutbildning på svenska inom ramen för den fria bildningen. I de svenskspråkiga skolorna finns ett stort antal elever (19,2%) från kranskommunerna eftersom de inte har egen svenskspråkig utbildning.

II. Toimintaympäristön muutos

Åbo har avtal med kranskommuner om skolgång på svenska i Åbo. I Åbo stads prognoser syns inte de utsocknes elever som varje år kommer till de svenskspråkiga skolorna. I prognoserna syns heller inte de elever från S:t Karins som inleder sin skolgång i S:t Olofsskolan i åk 7. I S:t Olofsskolan är antal utsocknes elever 30%. I medeltal kommer det ca 10 - 15 utsockneselever till åk 1 som inte syns i prognoserna. Ett tiotal finskspråkiga elever kommer varje år till årskurs 1 och de syns inte heller i nuvarande prognoser utgående från svenskspråkigt registrerade barn i Åbo.

Under de kommande åren kommer en del samlokaliserade utrymmen med både finsk- och svenskspråkig verksamhet i samma fastighet att förverkligas inom småbarnspedagogiken. För att trygga kvaliteten inom svenskspråkig verksamhet behöver dessa utrymmeslösningar vara tillräckligt stora och bestå av flera svenskspråkiga grupper.

Personaltillgången inom småbarnspedagogiken är fortsättningsvis utmanande och behöver under de närmaste åren tryggas med olika åtgärder för att säkra en kvalitativ småbarnspedagogik. Diskussioner med lärarutbildningen vid ÅA förs gällande hur flerformsutbildningen kunde göras ännu mera tillgänglig och möta nejdens behov bättre.

Sirkkala skolas färdigställande möjliggör en ökning av elevantalet i Sirkkala skola. Lösningen med ett upptagningsområde möjliggör en ökad styrning av elever till Sirkkala skola. Detta torde på sikt bidra till att trycket på Cygnaeus skola fastighet minskar vilket möjliggör smågruppsundervisning i Cygnaeus skolas fastighet.

Även om elevantalet inte ökat drastiskt så har antalet elever med särskilt stöd ökat under de senaste åren. Trycket på smågruppsundervisning är stort och ibland finns behov av särlösningar en till en. Organiseringen av smågruppsverksamheten har utretts och olika åtgärder vidtas för att öka kapaciteten att bemöta barn med särskilda behov. Fusionen av Sirkkalabacken med Sirkkala skola och S:t Olofsskolan har visat på att det finns ett stort behov av att förtydliga ledarskapsfunktionerna och det distribuerade ledarskapet när det gäller smågruppsverksamheten. Även behovet av specialpedagogisk konsultation utvecklas vidare. En svenskspråkig lärare har anställts till sjukhusundervisningen för åk 1–6 från hösten 2025 vilket förbättrar den svenskspråkiga servicen.

Det är viktigt att det svenska området ses som en sammanhängande helhet när utrymmesbehoven planeras så att läro-stigarna kan hållas tydliga och sammanhållna. Vid prognostiseringen av tillströmningen till de svenskspråkiga skolorna så behövs mera ingående analyser än befolkningsregistrets uppgifter som inte ger en tydlig bild av behovet av service.

Den stora elevmängden i både Cygnaeus skola och S:t Olofsskolan gör att behovet av biträdande rektorer är stort på båda skolorna. För tillfället finns en ettårig lösning med biträdande rektor i S:t Olofsskolan.

Under de kommande åren kommer årskullarna att vara större än vanligt vilket ytterligare ökat trycket på nybörjarplatser vid Katedralskolan. Det finns behov av att möta utmaningarna inom andra stadiets utbildning regionalt så att tillräckliga valmöjligheter finns i regionen. En regional grupp bestående av tjänstemän och beslutsfattare fortsätter dialogen kring andra stadiets utbildning på svenska i regionen.

Utmaningarna som behöver mötas är behovet av sÄrlösningar för det ökade antal elever som studerar enligt Svenska 2. Tillgången på kompetent arbetskraft kommer fortsättningsvis att utmana småbarnspedagogiken, men även tillgången på speciallÄrare samt ämneslÄrare i naturvetenskapliga ämnen.

III. KehittÄmissuunnitelma

Studerandens fÄrdigheter, attityder och vÄlmÄende:

LÄsfÄrdigheter och sprÄkliga fÄrdighet stÄrks. LÄsstrategin implementeras med systematiskt införande av lÄsstrategier.

Skolarbetet bÖr vara tryggt fÖr alla:

FÖrebyggande av mobbning, trakasserier, diskriminering och vÄld intensifieras genom satsningar pÄ fÖrebyggande verksamhet.

Individuella lÄrprocesser:

Ett tillrÄckligt och fungerande stöd ges till eleverna. Personalens kunnande utvecklas kring olika specialbehov. Verksamhetskulturen efter Sirkkalabackens fusion med Sirkkala och S:t Olofsskolan utvecklas sÄ att strukturen och de individuella stödprocesserna kring eleverna Är fungerande. Personalen fortbildas systematiskt.

Elevvården:

Den gemensamma elevvården utvecklas och elev-och studerandevårdsplanen implementeras.

IV. Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Toimenpiteet segregaation ja sen vaikutusten vähentämiseksi sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi

- käynnistetään koulusegregaation vähentämisen toimenpideohjelma
- vahvistetaan lasten ja nuorten lukutaitoa ja kielellisiä valmiuksia käynnistämällä Lukutaito-ohjelman toimenpiteet
- kehitetään yhteisöllisen opiskeluhuollon alueellisia ja koulukohtaisia toimintamalleja kaikilla kouluasteilla
- otetaan käyttöön toimintamallit ehkäistä kiusaamista, syrjintää, häirintää, häiriökäyttäytymistä ja väkivaltaa varhaiskasvatuksessa ja kaikilla kouluasteilla
- kehitetään oppimisen tuen toimintamalleja ja -kulttuuria
- lisätään liikettä ja liikunnallista toimintaa päiväkotien ja koulupäivien yhteyteen
- kehitetään koulutiloissa sekä koulujen piha-alueilla koulupäivän jälkeen tapahtuvan kerho-, harrastus- ja vapaa-aikatoimintaa
- käynnistetään koulu alustana -pilotit koulurakennusten hyödyntämiseksi monitoimijatiloina, jotka mahdollistavat hyvinvointia tukevien palvelujen ja harrastustoiminnan tarjoamisen alueen asukkaille

Toimenpiteet Työvoima- ja elinkeinouudistuksen (TE2025) edistämiseksi

- järjestetään STEAM Turku -toimintaa kaikilla kouluasteilla lasten ja nuorten kiinnostuksen lisäämiseksi luonnontieteiden ja matematiikan oppimista ja jatko-opiskelua kohtaan
- vahvistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavaa osaamista
- kehitetään yhteistyössä korkeakoulujen ja yritysten kanssa entistä sujuvampia opintopolkuja työelämään alueen pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi

Toimenpiteet Ilmastotavoitteiden edistämiseksi

- kehitetään ilmasto- ja kestävyyskasvatusta päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arjessa tukevaa pedagogiikkaa, toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä
- toimeenpannaan vuonna 2024 päättyneiden projektien tuloksena syntyneet perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kestävyys- ja ilmastokasvatuksen toimintasuunnitelmat

V. Tunnusluvut

Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Lähde	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Ennuste 2024
Svenskspråkig småbarnspedagogik: Barn i kommunala enheter	lkm	*november 2021	412*	-	421	-
Svenskspråkig småbarnspedagogik: Varav barn i förskola	lkm	-	130	-	102	-
Svenskspråkig småbarnspedagogik: Servicesedel	lkm	-	211	-	187	-
Grundläggande utbildning 1-6: elevantal	lkm	*Ennuste kouluihin tulevasta oppilasmäärästä on tehty paikkatietodataan perustuen ja sen jälkeen jokaiselle vuosiluokalle Cygnaeus skolanissa on lisätty 10 oppilasta, joka tulevat muista kunnista. Sen lisäksi yhteensä 10 oppilasta on lisätty johtuen siitä, että on oppilaita, jotka ovat suomenkielisiä mutta valitsevat ruotsinkielisen koulupolun ja eivät näy väestökisterissä ruotsinkielisinä. Koulujen	813	792	787	772

		tilanteeseen perustuen ja-ottelu koulujen välillä on ollut 7 oppilasta Cygnaeus skolaniin per vuosiluokka ja 3 oppilasta Sirkkala skolaniin per vuosiluokka.				
Grundläggande utbildning 7-9: elevantal	lkm	Prognosen bygger på elever som redan finns inne i verksamheten. Kommande elever från S:t Karins medräknade	438	491	517	519
Gymnasiet: antal studerande	lkm	-	289	312	339	360
Arbis	lkm	-	4 000	-	4000	4 000

VI. Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuuhenkilö
<p>Verksamhetskultur som främjar läsning och läsfärdigheter inom småbarnspedagogiken</p> <p>Stärkande av läsfärdigheter: Tas i bruk Niilo Mäki Institutets uppföljningssystem "NAPP" för uppföljning av läsfärdigheter hos 5–6 åriga barn.</p> <p>Utvärderings verktyget "läsecirkel" tas i bruk i varje barngrupp för att utvärdera och utveckla läsning och främja barnens läsförberedande färdigheter.</p> <p>Främjandet av läskulturen hemma: familjernas delaktighet i den läsande verksamheten är viktigt. Grupperna skapar regelbundna läsaktiviteter som inkluderar hemmen.</p> <p>Främjande av litteratur och berättelser: dagliga planerade högläsningstunder ordnas i alla grupper. Barnen inkluderas och uppmuntras uttrycka sina tankar om berättelsen.</p> <p>Familjerna tar del av dagens högläsning och uppmuntras läsa hemma.</p> <p>Litteratur och multilitteracitet integreras i gruppens verksamhet genom lek samt teman och projekt som löper över längre tid</p> <p>Miljön i daghemmet/förskolan inreds med böcker, bilderböcker, sagor och andra texter och bilder som är lättillgängliga för barnen.</p>	Servicechef, enhetschefer, pedagog, speciallärare

<p>Bokhörnor, läsmattor och bekväma sittplatser ska användas för att göra läsning inbjudande</p>	
<p>1. Uppmuntra lustfyllt läsande: Speciallärare samarbetar med klasslärarna för att hjälpa eleverna att hitta motiverande böcker på rätt läsnivå, vilket främjar en kärlek till läsning.</p> <p>2. Målmedvetet stöd vid läsutmaningar: Vi erbjuder stöd till elever som har svårt med läsningen genom metoder som växelläsning med en vuxen, fokusering på både lästräning och faktainläring, samt att en vuxen regelbundet lyssnar på och diskuterar elevernas läsning för att följa deras utveckling.</p> <p>3. Regelbunden läsning: Läsning är en integrerad del av schemat i klassrummet med planerade lästider och engagerande aktiviteter som exempelvis "Läsbingo".</p> <p>4. Betoning på tidig läsinläring: Användning av rim och ramsor i de lägre årskurserna (t.ex. Bornholmsmodellen) fortsätter även i högre årskurser för att stärka grundläggande läsfärdigheter.</p> <p>5. Användning av "En läsande klass": Lärarna integrerar figurer och strategier från "En läsande klass" i undervisningen för att förbättra elevernas läsförståelse och analytiska förmåga.</p> <p>6. Gemensamma läsoplevelser: Klasserna läser samma bok tillsammans, följt av diskussioner och uppgifter för att fördjupa förståelsen och skapa en gemenskap kring läsning.</p> <p>7. Omfattande läsprogram: I samarbete med klasslärarna utvecklar vårt specialteam ett sammanhängande läsprogram som inkluderar olika texttyper, såsom faktatexter, poesi och skönlitteratur, integrerat i olika ämnen.</p> <p>8. Främjande av högläsning hemma: Vi uppmuntrar föräldrar att fortsätta läsa högt för sina barn hemma, även efter att de lärt sig läsa själva.</p> <p>9. Samarbete med lokala bibliotek: Regelbundna besök till skol- och stadsbibliotek, deltagande i bokprat och författarbesök från finlandssvenska författare är en integrerad del av vår strategi.</p> <p>10. Integration av läsning i vardagen: Eleverna läser varje dag, deltar i litteraturdiskussioner, besöker stadsbiblioteket,</p>	<p>Rektor/lärare/Cygnæus skola</p>

<p>bibbabussen och skolans eget bibliotek, och engageras i läsprojekt under både höst och vår. Genom dagliga rutiner och kreativa initiativ som att skriva egna romaner och delta i bokträdprojekt uppmuntras en stark läskultur i hela skolan.</p>	
<p>Vi stärker läsfärdigheter och en läsande kultur Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi skapar förutsättningar för språklig medvetenhet genom att använda bildstöd och tillsammans i klassen gå igenom viktiga ord och begrepp. • Lässtrategin implementeras, både vårdnadshavare och personal informeras. Pedagogiska diskussioner förs och tips utdelas under personalmöten. • Vi utvärderar och utvecklar läsundervisningen genom att skapa en ny LÄS-årsklocka för hela skolan. Olika lästest i alla årskurser (läsförståelse, -hastighet ...) • Vi stärker en läsande kultur bl.a. genom regelbundna bibbavesök, bokprat (både vuxen - > elev + elev -> elev), kompisläsning, författarbesök • Högläsning och lässtunder hör till dagsprogrammet i alla klasser dagligen! 	<p>Rektor/lärare/Sirkkala skola</p>
<p>St Olofsskolans målsättningar i läsutveckling Vi deltar i läsveckan under hösten På vårterminen läser alla elever en bok under insatta temaveckor Varje ämneslärare är en modersmålslärare, med tyngdpunkt på läsförståelse. Under läsåret 2024–2025 kommer tyngdpunkten för eleverna att vara läsning o läsförståelse inom de olika läroämnena i skolan. Varje ämneslärare skall gå igenom undervisningsmaterialet och se till att eleverna verkligen förstår vad som står skrivet i undervisningsmaterialet. Vid föräldramötena betonas hur viktigt läsningen är för att eleverna skall klara sig i skolan och samhället.</p>	<p>Rektor/lärare/St Olofsskolan</p>
<p>Fortsätta utveckla Kompassen (ett verktyg som vi tagit fram med hjälp av genrepedagogiken)</p>	<p>Rektor/Katedralskolan</p>
<p>Jobba för en högklassig undervisning, där fokus sätts på lärandet och vad som krävs för att alla ska nå sin potential: en fortsatt utveckling av kompetenstänkandet, differentieringen av innehållet samt synen på den mångsidiga bedömningen och vad det innebär i praktiken.</p>	<p>Rektor; lärare/Katedralskolan</p>
<p>Positiv och inkluderande verksamhetskultur i småbarnspedagogiken: Personalen fokuserar på barnets styrkor och färdigheter: alla barn inkluderas och lyckas dagligen Dokumentera lärandet: Dokumentationsmetoder (t.ex. genom foton, videor eller</p>	<p>Servicechef, enhetschefer, pedagog, speciallärare</p>

<p>konstverk) används för att fånga och visa barnens lärandeprocesser samt som underlag för reflektion i framtiden. Verktyg: Pedanet mm</p> <p>Kommunikation och relationer: Daglig växelverkan med vårdnadshavare betonar lyckanden och att se det goda i barnets dag.</p> <p>Specifik plan för vårdnadshavarnas delaktighet i gruppens verksamhet utarbetas i varje grupp.</p> <p>Utvecklandet av Feedback-kulturen: Skapas en kultur där feedback ges och tas emot positivt. Omfattar såväl ledningen, personalen som barnen.</p> <p>"Se det goda" arbetssättet tas i bruk på alla daghem och förskolor. "Se det goda" fokuserar på att lyfta fram och förstärka positiva beteenden och egenskaper hos barn och vuxna.</p>	
<p>Gemenskap i verksamhetskulturen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi stärker elevernas anknytning och närvaro i skolan med positiv psykologi som ledstjärna. Samundervisning och inklusion diskuteras, skuggas och utvecklas. Frånvaron följs kontinuerligt upp genom aktiv elevvård, "Tillbaka till skolan"-verksamheten och givtvis aktiv kommunikation och samarbete med hemmen. • Vi säkerställer trygghet och välmående i vardagen genom gemensamma, månatligen varierande välmående-teman och aktivitetsraster under läsåret, även läsning och rörelse ingår i rastverksamheten. • Kompiselevsverksamheten fortsätter. Här har Sirkkala fungerat som pilotskola i Folkhälsans projekt. <p>Personalen kör med enhetlig linje, dvs. gemensamma spelregler t.ex. på hur lektioner inleds, avslutas. Vi tilltalar varandra med respekt och förhåller oss positivt i olika situationer.</p>	Rektor/lärare/Sirkkala skola
<p>Stöda välmående genom att fortsätta ordna må bra-temadagar och -caféer diskutera telefonanvändning och sociala medier på bred front, så att de studerande förstår farorna med 24/7 uppkopplingen, och att de lär sig förhålla sig till sociala medier och AI på ett hållbart och vettigt sätt (Jfr. gymnasiernas hustavlor för AI-användning)</p>	Rektor/lärare/Katedralskolan
<p>En fysiskt aktiv vardag för eleverna:</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Äldre elever skolas inom Rastis-verksamheten. - Lärarledda rörelseraster månatligen - Gemensamma evenemang under året för hela skolan med fokus på rörelseglädje 	Rektor/lärare/Sirkkala skola

<p>ordnas: terränglöpning, fotbollsturnering, innebandyturnering m.m.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rastkorgar med inspirerande innehåll skaffas (och uppdateras) till alla klasser. - Pausgymnastik under längre lektionspass - Fortbildning för personalen inom funktionellt lärande 	
<p>Sossens Må Bra Raster 2024–2025 Under läsåret 2024–2025 kommer vi ha “Må Bra Raster” i skolan tillsammans med tredje sektorn. Under dessa raster har vi personer från olika organisationer som kommer och håller program under matrasterna. Idén med dessa må bra raster är att eleverna ska få ta del av olika organisationers verksamhet med fokus på positiv hälsa.</p>	Rektor/lärare/St Olofsskolan
<p>Skola i rörelse 2024–2025: Varje månad får eleverna ta del av pausgymnastik under en veckas tid. Pausgymnastiken sker under lektionstid, tar ca 5 min av lektionen. Varje vecka följer ett tema; rörlighet, styrka, balans, uthållighet.</p>	Ansvarslärare för skola i rörelse/St Olofsskolan
<p>Verksamhetskulturen utvecklas så att smågruppsverksamheten är väl organiserad (S:t Olofsskolan)</p>	Rektor, biträdande rektor, lärare
<p>Ledarskapsstrukturer som stöder ledarskapet och det pedagogiska ledarskapet inom svenskspråkig småbarnspedagogik. Utvärdering och utveckling av teamarbete och ansvarsuppgifter, möteskulturen och uppföljningen av verksamhetens målsättningar på områdesnivå. Enhetsvisa planer för delat ledarskap dokumenteras och implementeras i enhetsvisa ledarteam. Arbetet struktureras och dokumenteras. Enhetsvisa ledningsteam arbetar regelbundet och målmedvetet för att stöda verksamhetskulturen och målsättningarna. Pedagogisk handledning blir en del av ledarnas regelbundna arbetsuppgifter. Enheterna använder sig av ”Johtajan kompassi” och verktyg som erbjuds via Reunamo education och Valssi.</p>	-
<p>Målsättning för Arbis för 2024–2025 är att hitta nya deltagare genom att sätta in nya kurskoncept. Öka det fysiska och psykiska välmåendet genom att erbjuda kurser i dessa ämnen. Vi kommer även att införa kurser där deltagare kan, om så önskar, få studiepoäng för sina prestationer</p>	-

VII. Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025
------------	--------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Undervisningstimmar Arbis	-	4 000	4 151	4 000	4 000
--------------------------------------	---	-------	-------	-------	-------

VIII. Henkilöstöstrategian toimenpiteet

Tavoite	Toimenpide
Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Arbetsgivaren stöder personalens fortbildning och kompetensutveckling inom småbarnspedagogiken för behörighetsgivande utbildning.